

УТВЪРЖДАВАМ:.....

/ Драга Шопова /

ПРОГРАМА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗА ПРИОБЩАВАНЕ НА ДЕЦА ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ (2016 - 2020)

I. УВОД

Настоящата програма цели да начертае целите и задачите на работа с деца в ДГ № 18 „Детски свят“ и урежда взаимоотношенията между институциите, във връзка с предоставянето на приобщаващо образование.

Програмата е изготвена в съответствие с действащите стратегически и оперативни национални документи на централните ведомства, в изпълнение на държавната политика за предоставяне на равни възможности на всички българските граждани и за приобщаване на децата от уязвими групи.

Програмата се базира на:

- Закон за предучилищното и училищното образование;
- Наредба за приобщаващото образование;
- Стратегия за образователна интеграция на децата от етническите малцинства;
- Рамкова програма за интегриране на ромите в българското общество (2010 - 2020)

- Национална стратегия на Р. България за интегриране на ромите (2012 - 2020 г.);
- Закон за защита от дискриминация;
- Конвенция за борба срещу дискриминацията в областта на образованието.

Програмата включва редът и начините за оказване на обща и допълнителна подкрепа на всички деца, които имат необходимост от такава в ДГ № 18, съобразно неговите лични интереси, потребности и нужди.

Уязвими групи в ДГ № 18 „Детски свят“ са деца, диагностицирани със специални образователни потребности, хронични заболявания, двигателни увреждания, деца в риск, деца, застрашени или жертва на насилие, деца с изявени дарби, деца-сираци и полусираци, деца-бежнаци, деца от различни етнически групи и др. с други идентифицирани нужди.

II. ПОДКРЕПА НА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ

Подкрепата на личностното развитие се осъществява във връзка и в корелация с разработените областни стратегии за подкрепа на личностното развитие, както и въз основа на анализ на необходимостта от обща и допълнителна подкрепа.

2.1. Обща подкрепа

За организиране на подкрепата на личностното развитие на децата в ДГ № 18 „Детски свят“ за координатор е определен ресурсен учител, който изпълнява функциите си съобразно Наредбата за приобщаващото образование.

Общата подкрепа в ДГ № 18 „Детски свят“ се осъществява от екип, ръководен от координатора, както и психолог, логопед. Общата подкрепа е насочена към развитие на потенциала на всяко дете. Общата подкрепа включва различна екипна работа също така и между отделните специалисти и осигуряване или насочване към занимания по интереси. Заниманията по интереси могат да се организират от ДГ № 18 или от други центрове за личностно развитие.

В ДГ № 18 „Детски свят“ функционира детска библиотека, ръководена от учителите по групи, която чрез осъществяване на различни дейности представлява част от общата подкрепа на децата.

Морални и материални награди също са част от предоставяната от ДГ № 18 „Детски свят“ обща подкрепа.

Общата подкрепа включва и други дейности, подробно описани в Наредбата за приобщаващото образование.

2.2. Допълнителна подкрепа

Допълнителната подкрепа се осъществява въз основа на направена оценка на индивидуалните способности на определено дете.

Оценката на способностите се извършва от специално назначен екип от специалисти, съобразно необходимостта на детето и след това се потвърждава от Регионален център за подкрепа на приобщаващото образование.

Децата, за които може да се поиска оценка на способностите са от следните уязвими групи:

- деца със специални образователни потребности
- в началото на учебната година
- деца с хронични заболявания
- деца в риск

Допълнителната подкрепа включва:

- работа с дете по конкретен случай
- психо-социална рехабилитация
- рехабилитация на слуха
- зрителна рехабилитация
- рехабилитация на комуникативни нарушения
- осигуряване на достъпна архитектурна среда
- специализирани средства
- ресурсно подпомагане

Допълнителната подкрепа се реализира чрез план за действие за всяко конкретно дете. Родителите задължително се включват в плана за действие като активни участници в дейностите.

Ако Регионалният център препоръча допълнителна подкрепа, но родителите откажат, ДГ № 18 „Детски свят“ уведомява отдел „Закрила на детето“ към ССП по местоживее на детето, с цел социалните служби да окажат съдействие и ако се налага помощ на родителите за осъзнаване на нуждите на детето.

При наличие на три и повече деца в група се осигурява ресурсен учител за подпомагане работата на учителите. Задълженията на ресурсния учител са разписани в Наредбата за приобщаващото образование.

При необходимост се изработва индивидуална програма по съответните образователни направления с цел по-лесното възприемане от детето, а също така се изготвя и

индивидуален план или план за обучение в комбинирана форма на обучение. За децата е изявени дарби също се изработва индивидуален план.

III. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ПРОГРАМАТА

Дейности	Срок	Отговорник	Забележка
Идентифициране на деца, които имат необходимост от обща подкрепа	постоянен	РЦПППО	
Екипна работа на учителите от дадена група	постоянен	учители	при необходимост
Определяне на координатор на екипа за оказване на подкрепа	до 01.10.	директор	
Награждаване на деца	текущ	директор, учители	при и по определен повод за поощрение
Дейности на библиотека, свързани с грамотността	01.11-01.04.	учители по групи	да се направи по повод „Деня на книгата“
Представяне на дейности по интереси в ДГ	15.09.	учители	
Представяне на дейности по интереси извън ДГ	15.10.	ресурсен учител и екип	при проявен интерес
Консултиране в групите	01.12-01.05.	РЦПППО	
Идентифициране на деца със СОП	целогодишно	учители, логопед, ресурсен учител	
Оценка на потребности на деца със СОП	целогодишно	ресурсен учител и екип	не по-късно от 3 месеца след идентифициране на нуждата
Логопедична терапия, рехабилитация и консултации	целогодишно	логопед	При необходимост
Психологическа подкрепа, психосоциална рехабилитация и консултации	целогодишно	психолог	При необходимост
Превантивни мерки за недопускане отпадане от ДГ	целогодишно	директор, учители	

Организиране и провеждане на "Училище за родители"	01.03.	директор, екип	при желание от родителите
Стимулиране участието на деца с изяви дарби в състезания	целогодишно	учители	
Стимулиране участието на деца от различни етнически групи в състезания	целогодишно	учители	
Съвместни дейности с МКБППМН	целогодишно, по график	директор, районна администрация	
Обучение на педагогически специалисти за работа в мултикултурна среда	по график, заложен в план за квалификация	директор, председатели на МО	

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

За изпълнението на Програмата важно значение има сътрудничеството между всички пряко ангажирани институции, неправителствения сектор и родителската общност. Всички участници в образователния процес (семейство, детска градина, училище, институции, НПО) трябва да бъдат еднакво отговорни и ангажирани за постигането на поставените цели.

ПРОГРАМАТА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗА ПРИОБЩАВАНЕ НА ДЕЦА ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ В ДГ № 18 „ДЕТСКИ СВЯТ“ Е ПРИЕТА НА ЗАСЕДАНИЕ НА ПЕДАГОГИЧЕСКИЯ СЪВЕТ - ПРОТОКОЛ № 1 /20.09.2018 г. и ВЛИЗА В СИЛА от 20.09.2018 г.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата за превенция на ранното напускане е основен инструмент за планиране на дейностите по задържане на децата в детската градина. Тя е създадена на основание чл. 263, ал.1, т. 8 от Закона за предучилищното и училищното образование и е в съответствие с целите, залегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образованието и социално-икономическото развитие.

Водещи стратегически документи при изготвянето на Програма на Детска градина № 18 „Детски свят“ за превенция на ранното напускане на образователната система са:

- ❖ Закон за предучилищно и училищно образование;
- ❖ Стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система 2013 -2020;
- ❖ Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства 2015 -2020;
- ❖ Национална стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността 2014- 2020;
- ❖ Национална стратегия за учене през целия живот 2014 -2020;
- ❖ Рамкова програма за интегриране на ромите в българското общество 2010- 2020;
- ❖ Наредба за приобщаващото образование;
- ❖ Закон за защита от дискриминация;
- ❖ Конвенция за борба срещу дискриминация в областта на образованието.

Преждевременното напускане на образователната система води до нарастване на рисковете от социално изключване, застрашава сигурността и стабилността на обществото и е предпоставка за влошаване на качеството на живот на сегашното и на следващите поколения. Здравният статус и достъпът до ресурси и услуги, които могат да осигурят по - добър стандарт и продължителност на живота в добро здраве и благосъстояние, са в пряка зависимост от получената по-висока степен на образование.

Позитивната образователна среда е ключова мярка в превенцията на преждевременното напускане на ДГ, като във формирането ѝ се включват следните дейности:

1. Разработване и изпълнение на собствена Програма за превенция.
2. Подобряване на капацитета на педагогическите екипи за идентифициране на причините за ранното отпадане на децата.
3. Разработване и прилагане на механизми за контрол, оценка и самооценка на дейността на директора и педагогическите специалисти, по отношение намаляването на отсъствията.
4. Развиване на дейности в детската градина за подкрепа за личностното развитие.
5. Справяне с възникващите трудности още от най-ранна възраст.
6. Активно взаимодействие между родители, деца и педагогически специалисти.
7. Развиване на между училищни инициативи и системен обмен на добри практики за превенция на преждевременното напускане на ДГ.

II. ПРИЧИНИ ЗА ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА ДЕТСКАТА ГРАДИНА:

1. Икономически причини

Безработицата, ниските доходи, пониженият жизнен стандарт и бедността поставят много деца в условия, водещи до повишен риск от отпадане. В резултат на финансовите и икономически затруднения много деца са принудени да помагат на семействата си, което води до нарушаване на участието им в учебния процес. Голям е дялът на семействата, които работят в чужбина, като децата са оставени да живеят с баби и дядовци или други роднини, които не

контролират ефективно или не насърчават участието на децата в образователната система.

2. Социални причини

Свързват се с родителска незаинтересованост, противоречия, конфликти, напрежение и кризи в семейството, отрицателно въздействие на домашната среда, функционална неграмотност или ниско образование на родителите, непълни семейства, деца в риск от извършване на противообществени прояви, домашно насилие, налагането на строги наказания.

3. Образователни причини

Обхващат широк кръг проблеми: трудности в усвояването на учебното съдържание, негативни нагласи на участниците в образователния процес и липсата на мотивация.

4. Етнокултурни причини

Етнокултурното многообразие в съвременната българска образователна система се изразява в специфичните етнически, религиозни и езикови измерения. Силно действащите вътрешно групови норми и натискът на етнокултурните традиции сред уязвими етнически общности и групи предопределят специфичните причини за преждевременното напускане на детската градина: отсъствие на познавателна мотивация, ниска степен на готовност за училище, липсва мотивация на родителите за получаване на образование от децата им и др.

5. Институционални причини

Като такива могат да се квалифицират недостатъчно координираният подход между различните служби и специалисти на национално, регионално, местно и ниво детска градина за справяне с преждевременното напускане; недостатъчно ефективният контрол върху управлението и функционирането на политиките за обхващане, задържане и реинтегриране на децата в образователната система. Положителната промяна на състоянието изисква прилагането на комплексни мерки и добра координация между институциите от няколко различни сектора на всяко ниво на управление - национално, регионално, местно и институционално.

6. Причини, свързани със здравния статус

В контекста на политиките за развитие на приобщаващото образование продължава тенденцията за интегриране на децата със специални образователни потребности в образователната система. Тук се включват и всички фактори на материалната база, образователната среда, човешките и финансовите ресурси, които не отговарят на изискванията за прилагане на принципите на приобщаващото образование.

III. ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА

Осигуряване на равен достъп и подкрепа за развитие и приобщаване в системата на предучилищното образование на децата като предпоставка за равноправно социално включване и пълноценна личностна реализация.

IV. ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ:

1. Разработване, изпълнение на политика за повишаване на обхвата в образователната система при ясно разпределение на отговорностите и взаимодействие между различните равнища на управление.

2. Идентифициране на рисковите фактори за преждевременното напускане на детската градина с оглед ограничаване на последиците от тях.

3. Насърчаване на включването в образованието на рискови групи и развиване на приобщаващото образование.

4. Увеличаване на разнообразието и ефективността на механизмите и стимулите за

включване в образование и обучение.

5. Сътрудничеството между семейство, детска градина, училище, институции, НПО за изграждане на широко публично доверие и подкрепа на политиките за превенция и намаляване на преждевременното напускане на детската градина.

V. ПОЛИТИКИ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА ДЕТСКАТА ГРАДИНА

Постигането на оперативните цели на програмата се осъществява чрез:

Превенция - предотвратяване на възникването на предпоставки за преждевременно напускане на детската градина, както и ограничаване на условията, които го благоприятстват. Политиките и мерките за превенция са насочени от образованието и грижите в ранна детска възраст.

Интервенция - създаване на условия за ограничаване на преждевременното напускане при отчитане на конкретните заплахи на равнището на отделните лица, следвайки принципа за решаване на проблемите на най-ниско равнище.

Компенсиране - подпомагане преждевременно напусналите детската градина отново да се включат в образованието, като им бъдат предложени разнообразни и достъпни форми за завръщане в системата на образование и обучение.

VI. МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА ДЕТСКАТА ГРАДИНА

1. **Възможно е нежелание на родителите детето да посещава детска градина**, поради страх от социална изолация, невъзможност за адаптиране към останалите деца; по-ниска самооценка, невъзможност за водене и прибиране на детето.

Мерки: Работа с родителите в посока мотивация за приобщаване на децата от ромски произход, децата със специални образователни потребности и деца от рискови групи, както и работа с попечителите на деца /най-често баба и дядо/ от семейства, заминали в чужбина.

2. **Трудова миграция на родителите.** Напускане на единия или и двамата родители на страната поради невъзможност за издръжка на семейството и търсене на работа в чужбина. Оставяне на детето на грижите на баби и дядовци, които нямат същия авторитет и изпадат в безсилие за справяне с трудната социална обстановка и новите модели на поведение на децата.

Мерки: Ежеседмични контакти, а при нужда и ежедневни с попечителите на деца, търсене на съдействие от отдел „Закрила на детето“.

3. **Липса на грижи от страна на родители заминали в чужбина за децата**, както и за болни членове на семейството;

Мерки: Оказване на социална помощ-чрез дарителски акции.

4. **Недостатъчна образованост на родителите** и липса или занижен контрол върху цялостното развитие на детето. Изразява се в не контролиране на часовете за сън, непознаване на потребностите на детето, липса на интерес към постиженията на детето, както и подготовката на детето за ролята му ученик;

Мерки: Мотивиране на родителите и приобщаване на тези деца чрез посещаване целодневната форма на организация в ДГ; търсене на непрекъснати разширени срещи с тези родители, мотивиране и приобщаване към ДГ.

5. **Чести конфликти между агресивни родители** - побой, домашно насилие, развод, посегателство отстрана на нови партньори на един от двамата родители.

Мерки: В най-честите случаи детската градина се превръща в единствено защитено място за детето. Търси се контакт с родителите и се обяснява какво наблюдава учителя в поведението на детето. Насочват се за консултация с психолог. При необходимост се сезира отдел „Закрила на детето“.

Други по-важни мерки и дейности свързани с превенцията от отпадане са:

❖ Управление на информацията за преждевременно напусналите подготвителна за

- училище група: изготвяне на база данни от учителите, в чиито трупци има деца от рискови групи /съобразно различните причини от отпадане/;
- ❖ Координиране действията на учителите на подготвителните групи е тези на ръководство на Детска градина № 18 „Детски свят“;
 - ◆◆◆ Квалификация на педагогическите специалисти в посока управление на конфликти, справяне с агресията и насилието и превръщането му в педагогически консултант;
 - Провеждане на семинари, тренинги и беседи е педагогическите специалисти за справяне с последиците от агресия и насилие в дома и детската градина;
 - Провеждане на вътрешна квалификация за начините за разрешаване на конфликти.
- Обмяна на добри практики;
- ❖ Реализирането на конкретни дейности за постигане целите на програмата;
 - ❖ Дейности за усвояването на българския книжовен език и повишаване на грамотността;
 - ❖ Насърчаване включването в образованието на рискови групи и развиване на приобщаващото образование;
 - ◆◆◆ Увеличаване на разнообразието и ефективността на механизмите и стимулите за включване в образование, възпитание и социализация на деца от рискови групи;
 - ❖ Създаване на условия за включване на детето в група за повишаване на социалните умения за общуване и решаване на конфликти;
 - ❖ Насочване на детето към занимания, съобразени с неговите потребности;
 - ◆> Индивидуална подкрепа за детето от личност, която той уважава (допуска до себе си);
 - ❖ Участие на родителите в дейности в полза на детската градина с цел сплотяване на общността и показване на положителен модел за поведение на децата;
 - ❖ Изграждане на широко публично доверие и подкрепа за политиките за превенция и намаляване на преждевременното напускане на подготвителна за училище груп;
 - ❖ Повишаване качеството и ефективността на въздействие върху подрастващите чрез създаване на специфична образователна и възпитателна интерактивна среда;
 - *I* Поставяне на детето в активна позиция по отношения на усвояването на нови знания и практическа приложимост на придобитите знания и умения;
 - ◆◆◆ Превръщането на детската градина в приятно и желано място за децата чрез използване на иновативни педагогически методи и форми за взаимодействие;
 - ❖ Извършване на ефективна диференцирана работа е деца с по-ниска успеваемост;
 - ❖ Провеждане на анкета с родителите на деца с по-ниска успеваемост за установяване на причините;
 - ❖ Провеждане дисциплината на децата в съответствие с новите обществени реалности;
 - ❖ Изграждане на съдържателен и многообразен учебно-възпитателен процес;
 - Осъществяване оптимално ниво на вътрешна мотивация за учене у децата чрез целенасочена образователно-възпитателна работа;
 - ◆◆◆ Гражданско образование и работа е родителската общност;
 - ◆◆◆ Приобщаването им към общочовешките ценности и подготовката им за пълноценен живот в съвременните обществено-икономически условия.

VII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

За изпълнението на Програмата важно значение има сътрудничеството между всички пряко ангажирани институции, неправителствения сектор и училището. Всички участници в образователния процес (семейство, детска градина, училище, институции, НПО) трябва да бъдат еднакво отговорни и ангажирани за постигането на поставените цели.

Програмата е приета на педагогически съвет с Протокол № 1 от 2018 г.